30.09.2025

Eduskunta

Ympäristövaliokunta

ASIA: Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026

Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC kiittää lausuntomahdollisuudesta koskien vuoden 2026 talousarviota ja toteaa seuraavaa:

- Valtiontalouden kehyksien osalta SLC pitää perusteltuna hallituksen esittämiä taloudellisia linjauksia, jossa tasapainotetaan valtion menoja ja tuloja.

- Talousarviossa todetaan, että kotimainen maataloustuotanto on ruokajärjestelmän perusta. Suomen ruokajärjestelmä perustuu kotimaiselle maataloustuotannolle, jonka merkitys on entisestään korostunut viimeaikaisten kriisien yhteydessä. SLC pitää hyvänä, että pääministeri Orpon hallitusohjelman mukaisesti laaditaan suomalaisen ruuan tuotannon pitkän aikavälin strategia ja elintarvikevientiä lisäävä ruoka-alan kasvuohjelma, jotka muodostavat Kestävä ja kannattava ruokajärjestelmä -kokonaisuuden. Strategiatyössä luodaan visio siitä, millainen ruokajärjestelmä Suomessa on vuonna 2040, mitä toimenpiteitä sen saavuttamiseksi tarvitaan ja millaisiin muutoksiin on syytä varautua.

- Talousarviossa todetaan myös, että tuotannon jatkuvuuden turvaaminen edellyttää tuotannon kannattavuuden parantumista nykytilanteesta. Pitkäjänteinen kannattavuuden turvaaminen edellyttää sitä, että markkinatuottojen osuus viljelijöiden kokonaistuloista olisi nykyistä suurempi. SLC:n mielestä tämä edellyttää, että hallituksen on nyt ripeästi toimittava hallitusohjelman mukaisesti ja vietävä eteenpäin keskeisiä markkinalakeja, eli kilpailulakia, elintarvikemarkkinalakia ja hankintalakia.

- Elintarvikemarkkinavaltuutetun (ETMV) toimiston resurssit on varmistettava vähintään nykyiselle tasolle. Elintarvikemarkkinalakia on uudistettu useamman kerran viimeisten vuosien aikana ja myös tällä hetkellä hallitus valmistelee seuraavaa uudistusta. Elintarvikemarkkinavaltuutetun henkilöstövahvuus on nykyisellään 6 htv:ta ja valtuutetun lakisääteisten tehtävien turvaamiseksi resursointia tulisi lisätä.

- SLC ehdotta myös, että lainsäädäntöä tarkistetaan ja lannoitteiden kadmiumrajoja nostetaan eurooppalaiselle tasolle. Kadmiumrajan muuttaminen parantaa kilpailukykyisten lannoitteiden saatavuutta.

Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f.
Fredriksgatan 61 A 34, 00100 Helsingfors
tfn (09) 586 0460, fax (09) 694 1358
www.slc.fi, fornamn.efternamn@slc.fi
Hemort: Helsingfors, FO-nummer 0215327-0

- Toinen tärkeä toimenpide maatalouden kilpailukyvyn vahvistamiseksi on hyväksyttyjen kasvinsuojeluaineiden saatavuuden parantamista suomalaisille tuottajille. SLC on yhdessä muiden alan toimijoiden kanssa jo pitkään vaatinut sujuvampaa hyväksymismenettelyä Turvallisuus- ja kemikaalivirastossa (Tukes), jossa uusien aineiden käsittelyaika voi venyä jopa viiteen vuoteen, vaikka laki edellyttää 120 päivän käsittelyaikaa. SLC ehdottaa tilanteen parantamiseksi seuraavia toimenpiteitä 1) Tukeksen tulisi pitää jatkuvasti saatavilla päivitettyä listaa haetuista myyntiluvista, sekä kasvinsuojeluaineiden arvioidusta käsittelyajasta. 2) Tukesin pitäisi hyödyntää pohjoisella vyöhykkeellä tehtyä arviointityötä täysimääräisesti. Kun tätä ei tänä päivän tehdä se johtaa päällekkäiseen riskinarviointityöhön, mikä luonnollisesti vie aikaa ja rahaa.

- Ruokaviraston toimintakyky huolestuttaa SLC:tä. Viimeisten vuosien aikana Ruokaviraston sisällä on tehty suuria muutoksia. Suoraan tukimaksatuksiin tehdyt muutokset eivät ole suuremmin vaikuttaneet haitallisesti viljelijöiden saamiin tukiin. SLC:n käsitys on kuitenkin, että Ruokaviraston toimintakyky tiettyjen alueiden osalta on merkittävästi heikentynyt. Nämä heikennykset liittyvät muun muassa elintarvikeviennin tukitoimintoihin ja kasvin- ja eläinten terveyteen ennalta ehkäisevään toimintaan. Ensimmäinen mainittu heikennys vaikuttaa suoraan Suomen elintarviketeollisuuden vientimahdollisuuksiin ja toinen esitetty kohta voi aiheuttaa pahimmissa tilanteissa suuria menetyksiä erityskasvituotannolle ja kotieläintaloudelle. Näille alueille tulisi talousarviossa kohdistaa lisäresursseja. Tämän lisäksi SLC toivoo, että Ruokaviraston toiminnasta laadittaisiin ulkopuolinen selvitys, jossa käydään läpi ne toimenpiteet, joiden kautta voidaan tehostaa toimintaa ja alentaa viraston viljelijöille kohdistuvia kustannuksia.

- Viimeiset kriisivuodet ovat tuoneet vahvasti esille maatalousneuvonnan merkityksen. Talousarvioesityksessä on merkittäviä säästöjä, joka sisältää sekä kertaluontoisten lisäyksien poistot että toimintamenosäästöt. SLC haluaa korostaa, että neuvonnalle pitäisi kohdentaa riittävästi varoja.

- Uudet tutkimustulokset maankäyttösektorin hiilitaseesta osoittavat, että metsätalous ei tule sitomaan hiiltä siinä laajuudessa kuin arvioitiin Suomen ilmastolakia säädettäessä. Kansantaloudellisista syistä on tärkeää, ettei metsien käyttöä rajoiteta. Suomen hiilineutraalisuustavoitteen laskelmien suuret erot eivät johdu hakkuumääristä, vaan muuttuneista laskentamenetelmistä.

SVENSKA LANTBRUKSPRODUCENTERNAS CENTRALFÖRBUND SLC R.F.

Mats Nylund, puheenjohtaja

Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f.
Fredriksgatan 61 A 34, 00100 Helsingfors
tfn (09) 586 0460, fax (09) 694 1358
www.slc.fi, fornamn.efternamn@slc.fi
Hemort: Helsingfors, FO-nummer 0215327-0